

Suomen kestävän kehityksen strategian seuranta

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030 on kansainvälisen yhteisön yhteinen kompassi polulla kestävään tulevaisuuteen. Suomi on yhdessä muiden YK:n jäsenmaiden kanssa sitoutunut toimeenpanemaan sen 17 kestävän kehityksen tavoitetta, ja raportoi säännöllisesti YK:lle edistymisestään. Tietoa tätä raportointia varten tuottavat Suomessa useat organisaatiot, ja tietojen kokoamisesta vastaa Tilastokeskus.

Suomessa seurataan kestävän kehityksen tilaa myös Suomen kestävän kehityksen strategiaan kirjatulla kuudella muutosalueella. Strategian on laatinut Kestävän kehityksen toimikunta vuonna 2022.

Tämä artikkeli on osa Suomen kestävän kehityksen strategian seurantaa. Jokaisesta muutosalueesta on oma seuranta-artikkeli, joka lähestyy muutosalueita systemaattisesti. Kestävän kehityksen strategian muutosalueissa ja globaalissa vaikuttamisessa edistymistä kuvaavat artikkelit julkaistaan vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Seuranta on valtioneuvoston kanslian tilaama ja sen on toteuttanut kestävän kehityksen konsulttitoimisto Kaskas. Julkaisun sisällöstä vastaa Kaskas, eikä sisältö välttämättä edusta valtioneuvoston näkemystä. Työn ohjaamista on tukenut kestävän kehityksen seurantaryhmä. Työn sisältöön ovat vaikuttaneet lisäksi kestävän kehityksen toimikunta, valtioneuvoston kestävyysverkosto, kestävyyspaneeli, Nuorten Agenda2030 sekä jokaista muutosaluetta varten haastatellut asiantuntijat, joiden nimet on mainittu kunkin artikkelin lopussa. Kiitämme kaikkia työhön osallistuneita.

Kestävän kehityksen strategian muutosalueet:

- Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus
- Sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat
- Hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus
- Kestävä energiajärjestelmä
- Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä
- Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava metsien, vesien ja maan käyttö

NÄIN ARTIKKELI SYNTYI

Suomi on osa globaalia järjestelmää ja yhteisöä. Ekosysteemien toiminta ei noudata valtioiden rajoja, ja talouden globaalit rakenteet edellyttävät monien talouteen ja hyvinvointiin liittyvien kysymysten tarkastelua yli valtiorajojen. Kestävään kehitykseen kytkeytyvien ongelmien ja ratkaisujen käsittelyä ei ole tästä syystä mahdollista rajata vain Suomeen.

Globaalin vastuun kantamisessa on kyse siitä, että Suomi osallistuu kestävyys- haasteiden ratkaisemiseen myös kansallisten rajojen ulkopuolella.

Tässä artikkelissa tarkastellaan yhdestä näkökulmasta kestävä kehityksen toimikunnan strategian edistymistä Suomen tuessa Agenda2030 toimintaohjelman toteutumiselle globaalisti. Näkökulma on valittu ja artikkelin sisältö toteutettu asiantuntijahaastatteluiden, tieteellisten artikkeleiden ja aihepiiriä käsittelevien selvitysten ja raporttien pohjalta.

Teksti: Mert Sola, Karoliina Kinnunen Mohr, Viola Hakkarainen
Graafinen suunnittelu: Janika Lähdes

Tuki Agenda2030:n toteutumiselle globaalisti

SISÄLLYSLUETTELO

Suomi ei tule saavuttamaan 0,7 prosentin tavoitetta ennen vuotta 2030	6
Järjestöjen ja yritysten yhteistyössä haasteita ja onnistumisia	9
Tukea kestävä liiketoiminnan eri vaiheisiin kehittyvissä maissa	11
Kauppaa, tulosta ja kehitysvaikutuksia	14
Lähteet	16

Kauppaa ja kehitystä: win-win tilanne Suomelle ja kehittyville maille

YK:n väestörahassto UNFPA:n jakamat ehkäisy tuotteet valmistetaan Turussa, Sambian suurimman yksityisen yliopiston verkko-oppimisalusta koodattiin Helsingissä ja ihmishenkiä Vietnamissa pelastava sääasema kehitettiin Vantaalla. Emme miellä mitään näistä esimerkeistä osaksi Suomen kehitysyhteistyötä, vaikka ne ovat sitä kaikki.

Kuva: Adobe Stock

Kehittyvien maiden markkinat kasvavat muuta maailmaa nopeammin. Kysyntää on toimialoilla, jotka rakentavat vakaata, hyvinvoivaa ja kestävää yhteiskuntaa: energian, infran, digitalisaation ja koulutusteknologian parissa (PWC 2017). Nämä ovat myös aloja, joilla suomalaisilla yrityksillä on osaamista. Kehittyvillä markkinoilla piilee isoja mahdollisuuksia edistää kehitystä sekä luoda työtä ja toimeentuloa Suomeen ja maailmalle.

Valtioiden ja kansalaisyhteiskunnan lisäksi työhön kohti kestävää maailmaa tarvitaan myös yrityksiä. Suomalaiset yritykset osallistuvat yhä tiiviimmin Agenda2030-tavoitteiden edistämiseen, mutta mahdollisuuksia olisi laajemminkin. Ympäristön tilaa ja ihmisten elinoloja parantavien ratkaisujen kysyntä kasvaa koko ajan. Samalla kestävä kehityksen mukainen ajattelu on läpäisemässä koko liiketoiminnan kaikilla toimialoilla. Yrityksissä kysymys on siitä, onko ydinliiketoiminta ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävällä pohjalla. Valtioiden ja kansalaisyhteiskunnan lisäksi työhön kohti kestävää maailmaa tarvitaan myös yrityksiä.

Ajatus yritysten osallistumisesta kestävä kehityksen edistämiseen ei ole uusi. Viimeistään Rio de Janeirossa vuonna 1992 järjestetyssä ympäristökokouksessa yritysten rooli kestävyden edistämässä nostettiin vahvasti esille poliittisen

---

Ympäristön tilaa ja ihmisten elinoloja parantavien ratkaisujen kysyntä kasvaa koko ajan.

paineen ja kansalaisyhteiskunnan takia. Käytännössä painetta seurasi vaatimus, että yritykset ryhtyisivät kehittämään toimintaansa ekologisesti kestävämmäksi pakottavan lainsäädännön ulkopuolella esimerkiksi resurssitehokkuutta vahvistamalla ja päästöjä hillitsemällä. Reilu 30 vuotta Rion neuvottelujen jälkeen maailma voi huominkin kuin koskaan ennen. Myös yritysten rooli on muuttunut. Tätä nykyä ne yhä useammin osallistuvat kestävä kehityksen tavoitteiden ratkaisemiseen omalla liiketoiminnallaan.

Parhaimmillaan yrityksen kannattava liiketoiminta edistää kestävä kehitystä. Se on erityisen tärkeää juuri nyt, kun globaali kehityksen edistyminen on pitkän positiivisen vaiheen jälkeen ottanut takapakkia. Ennen koronapandemiaa maailma kehittyi monella mittarilla parempaan suuntaan. Äärimmäisessä köyhyydessä elävien osuus maailman väestöstä pieneni, äitiys- ja lapsikuolleisuus vähenivät ja yhä useampi sai puhdasta vettä ja sähköä.

Koronapandemia, ilmastonmuutoksen ja muiden ekologisten kriisien eteneminen sekä konfliktit ovat lisänneet köyhyyttä ja eriarvoisuutta ja kääntäneet kehityksen suunnan laskevaksi. YK:n arvion mukaan jopa 124 miljoonaa ihmistä putosi vuonna 2020 äärimmäisen köyhyysrajan alle. Heistä 60 prosenttia elää kehittyvissä maissa erityisesti Etelä-Aasiassa ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Maailmantalouden supistuminen pandemian myötä on yksi keskeisiä syitä köyhyyden kasvulle. Kansainvälinen työjärjestö ILO arvioi, että yksin vuoden 2020 aikana menetettiin 255 miljoonaa kokoaikaista työpaikkaa.

Myös eriarvoisuus on lisääntynyt. Pandemian seurauksena kuilu rikkaiden ja köyhien maiden välillä sekä maiden sisällä on kasvanut. Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n mukaan taloudellinen eriarvoisuus on nyt kasvanut maailmanlaajuisesti ensimmäistä kertaa sitten vuosien 2007–2009 finanssikriisin. Pandemia kasvatti myös digitaalista kuilua maiden sisällä ja välillä sekä sukupolvien välillä.

Koronapandemia lisäsi sukupuolten epätasa-arvoa laajemminkin, sillä pandemian taloudelliset seuraukset vaikuttavat huomattavasti enemmän naisiin. Pandemia on lisännyt naisten palkattoman koti- ja hoivatyön taakkaa. Myös vammaiset henkilöt, jotka ovat jo aiemmin olleet haavoittuvimpien ja syrjäytyneimpien väestöryhmien joukossa, uhkaavat jäädä vieläkin kauemmas kehityksestä.

Maailmantalouden supistuminen pandemian myötä on yksi keskeisiä syitä köyhyyden kasvulle.

Koronapandemia aiheutti 50 vuoteen pahimman humanitaarisen kriisin, jonka seuraukset ovat pitkävaikutteisia. YK arvioi, että vuonna 2023 yli 360 miljoonaa ihmistä maailmanlaajuisesti tarvitsi humanitaarista apua. Tämä on 30 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Yli 110 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa. Yli 260 miljoonaa ihmistä kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta. Nälänhädässä tai sen vaarassa olevien osuus on kasvanut. Ilman nopeaa käännettä Agenda2030:n tavoitteiden saavuttaminen uhkaa jäädä saavuttamatta.

Kuva 1

Kehitysyhteistyön määrärahat laskussa:

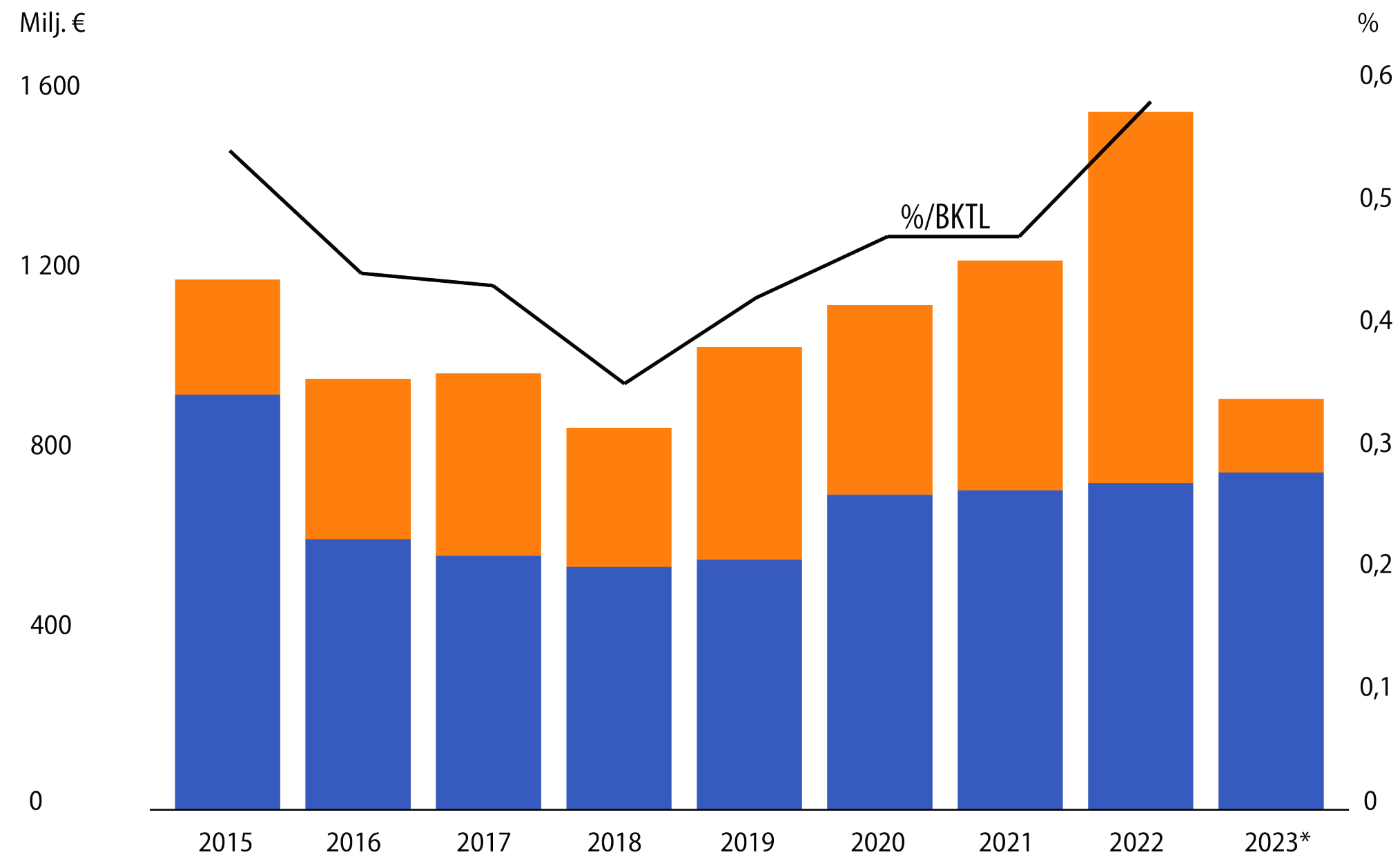
Suomi ei tule saavuttamaan 0,7 prosentin tavoitetta ennen vuotta 2030

Suomi vastaa humanitaarisella avulla kaikista kiireisimpään hätään. Humanitaarinen apu pelastaa ihmishenkiä, lievittää inhimillistä hätää ja ylläpitää ihmisarvoa kriisien aikana. Sitä rahoitetaan Suomen kehitysyhteistyön määrärahoista. Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö ovat tärkeitä välineitä Suomen globaalissa vastuunkannossa. Kehitysyhteistyöllä Suomi tukee maiden omien kyvykkyyksien kasvattamista. Työtä tehdään yhteistyössä kohdemaan kanssa ja sen kehitystarpeet huomioiden. Onnistunut kehitysyhteistyö johtaa usein kauppasuhteiden laajentumiseen. Esimerkiksi Vietnamin Suomi on kehitysyhteistyöhankkeiden myötä solminut onnistuneita kauppasuhteita.

Kuva 2

Suomen kehitysyhteistymaksatusten kehitys (2015–2023)

- Muu kehitystyö
- Varsinainen kehitystyö, UM

Lähde: OpenAid.fi

*2023 tiedot ovat ennakkollisia, lopulliset tiedot 2024 lopussa

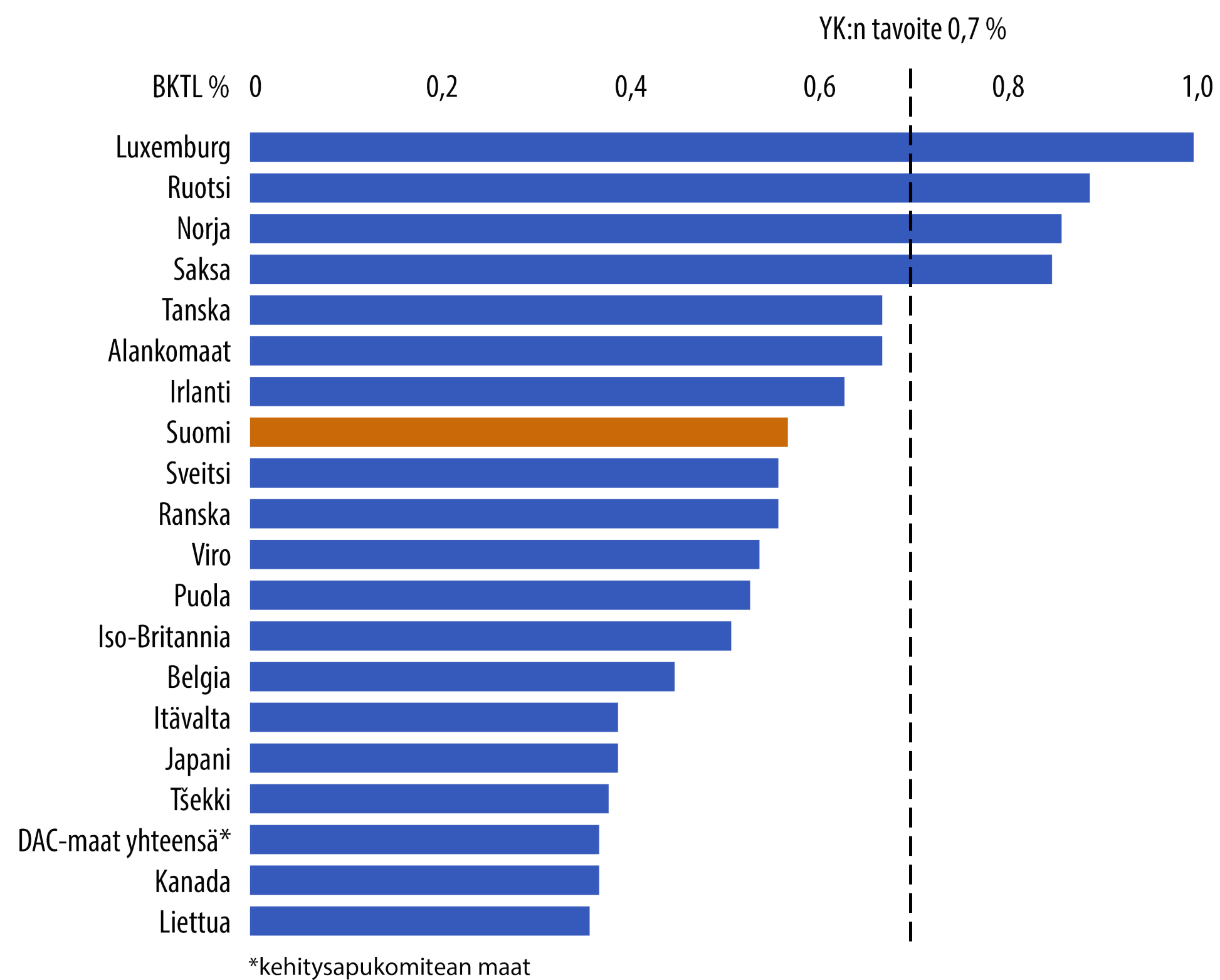
Kehitysyhteistyöllä Suomi tukee maiden omien kyvykkyyksien kasvattamista.

Suomi on sitoutunut YK:ssa ja EU:ssa asetettuun tavoitteeseen käyttää 0,7 prosenttia bruttokansantulosta (BKTL) kehitysyhteistyöhön. Vuodelle 2023 kehitysyhteistyöhön budjetoidut määrärahat, 1 177 miljoonaa euroa, vastaavat arvioiden mukaan 0,42 prosenttia Suomen bruttokansantulosta. Suomi on jo useamman vuoden ajan jäänyt kehitysrahoituksen osalta jälkeen muista Pohjoismaista. Ruotsi, Norja ja Tanska käyttivät kehitysyhteistyöhön vuonna 2022 yli 0,7 prosenttia bruttokansantulosta, kun Suomen vastaava luku oli 0,58 prosenttia. Suomi ei ole kehitysrahoituksen osalta enää pitkään aikaan kuulunut osaksi Pohjoismaista viitekehystä. Verrokkimaamme ovat Keski-Euroopassa.

Kehitysyhteistyön määrärahojen lasku tällä hallituskaudella tarkoittaa, että Suomi ei vastaavan kehityksen jatkuessa tule saavuttamaan 0,7 prosentin tavoitetta ennen vuotta 2030.

Kuva 3

Kehitysyhteistyön osuus bruttokansantulosta DAC-maissa vuonna 2022

Lähde: OECD

Suomi osallistuu globaaliin vastuunkantoon myös kauppapolitiikan avulla ja tukemalla yritysten ponnisteluja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kauppapolitiikka on tärkeä osa Suomen ulkopolitiikkaa. Se on keino edistää kestävän kehityksen tavoitteita ja kannustaa yrityksiä tavoitteiden saavuttamiseen. Onnistunut integroituminen maailmankauppaan on vauhdittanut useiden kehittyvien maiden nousua viime vuosikymmeninä. Kauppapolitiikalla voidaan esimerkiksi edistää kehittyvien maiden tuotteiden markkinoille pääsyä, jotta maat voisivat päästä paremmin osaksi globaaleja arvoketjuja.

Ympäristöön, ilmastonmuutokseen, ihmisoikeuksiin ja työelämän normeihin liittyvät kysymykset ovat olleet osa kauppapolitiikkaa jo pitkään, mutta viime vuosina ne ovat saaneet enemmän painoarvoa. Ulkoministeriöön vuonna 2022 perustettu kestävän kaupan yksikkö on osoitus tästä.

Onnistunut kauppapolitiikka näkyy myös Center for Global Development kansainvälisen järjestön vuosittain tekemässä listauksessa. Center for Global Development laatii vuosittain listauksen 27 maailman rikkaimmasta maasta, arvioiden niiden panosta köyhien maiden ihmisten aseman kohentamiseen Commitment to Development -indeksin (CDI) avulla.

Suomi sijoittui CDI:n kauppapolitiikkaa mittaavassa indeksissä seitsemänneksi vuonna 2020 ja neljänneksi vuonna 2023, mikä oli paras sijoitus tähän mennessä. Aikaisempina vuosina (2003–2020) sijoitus on vaihdellut 7. ja 12. sijan välillä.

Järjestöjen ja yritysten yhteistyössä haasteita ja onnistumisia

Yksityisen sektorin merkitys kehityspolitiikassa ja sen toteuttamisessa on viime vuosina kasvanut. Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa yritysten rooli kehityspolitiikan toteuttamisessa saa erityisen painoarvon. Hallitusohjelmassa todetaan:

“Julkisella rahalla voidaan rakentaa toimintaympäristöä, mutta pysyvän muutoksen aikaansaaminen vaatii yksityisiä toimijoita, investointeja ja pääomaa. Hallitus edistää suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehitysmaissa sekä yritysten edellytyksiä hakea rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta. Hallitus lisää suomalaisten yritysten hyödyntämistä kehitysyhteistyössä ja kehityssijoituksissa. Hallitus painottaa kehityspoliittisia finanssisijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan.”

Yksityisen sektorin merkitys kehityspolitiikassa ja sen toteuttamisessa on viime vuosina kasvanut.

Muutos heijastuu eri tavoilla myös järjestöjen toimintaan. Niitä kannustetaan tekemään entistä enemmän yhteistyötä yritysten kanssa.

Vuonna 2018 julkaistu Unicefin tutkimus Kansalaisjärjestöjen ja yritysyhteistyön motiivit ja haasteet tuo esiin muutamia järjestöjen ja yritysyhteistyön pullonkauloja. Kumppanin löytämistä vaikeuttavat monet tekijät, kuten järjestön pieni koko, järjestöjen ja yritysten toisistaan eroavat kohderyhmät ja -alueet sekä se, etteivät osapuolet tunne toisiaan.

UPM:n vastuullisuusjohtaja ja YK:n Global Compact Suomen puheenjohtaja **Sami Lundgren** tunnistaa haasteen.

Kaikilla järjestöille ei kuitenkaan ole samanlaisia mahdollisuuksia tehdä yritys yhteistyötä.

“Pyrimme tekemään paljon yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa, mutta usein kumppanuus kaatuu siihen, että meille tarjotaan liiketoimintamme kannalta epärelevanttejä hankkeita. Suurimmat avuntarpeet ovat valitettavan usein siellä, missä yritysliiketoiminta on monista eri syistä mahdotonta tai missä meillä ei ole toimintaa”.

Fingon kehityksen ja innovaatioiden asiantuntija **Mika Välitalo** on samoilla linjoilla. “Monet järjestöt tekevät työtä köyhimmillä alueilla, kaikista marginalisoituneimpien ihmisten parissa. Yritykset taas haluavat toimia alueilla, joissa

on bisnesmahdollisuuksia. Näiden eriävien tavoitteiden yhteensovittaminen ei aina ole helppoa. Onnistuneita kumppanuuksia kuitenkin syntyy vuosittain”, Välitalo pohtii.

Suomalaisten järjestöjen näkökulmasta yritys yhteistyö ei koske ainoastaan suomalaisia yrityksiä. Monilla kehitys yhteistyö järjestöillä on paikallisia yrityskumppaneita kohdemaissa. Kaikilla järjestöille ei kuitenkaan ole samanlaisia mahdollisuuksia tehdä yritys yhteistyötä. Sen lisäksi, että osa järjestöistä toimii alueilla, joissa hätä on suuri ja liiketoimintamahdollisuudet pienet, on yritys yhteistyöhön tarkoitettujen rahoitusten hakeminen ja saaminen pääosin isojen järjestöjen alaa. Rahoituksen hakeminen esimerkiksi Team Finland -verkoston kehitysrahoitusinstrumenteista vie resursseja, joihin pienillä kehitys yhteistyö järjestöillä ei välttämättä ole varaa.

Fingo auttaa yhteistyöstä kiinnostuneita järjestöjä ja yrityksiä löytämään toisensa ja hyödyntämään uusia mahdollisuuksia köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseen. Se tarjoaa ilmaista neuvontaa yritys yhteistyöstä kaikille jäsenilleen. Lisäksi Fingo on perustanut yritys yhteistyön järjestöverkoston, johon kuuluu toistakymmentä suomalaista kehitys yhteistyö järjestöä.

Viime vuosilta on useita esimerkkejä onnistuneesta järjestöjen ja yritysten tekemästä yhteistyöstä. Suomalaista Poimapper-sovellusta käyttävät useat lastenoikeus järjestö Planin maaorganisaatiot. Yhteistyö käynnistyi Pajat Soluti- onsin toimitusjohtaja **Pertti Lounamaan** ehdotuksesta. Suunnittelun tuloksena syntyi Poimapper-sovellus, johon Planin hanketyöntekijät voivat syöttää tietoa esimerkiksi vesipisteiden ja koulujen sijainnista. Tiedonkeruu on aiempaa tarkempaa ja nopeampaa, mikä tehostaa hankkeiden suunnittelua ja raportointia. Poimapper toimii 20 Planin kumppanimaassa. Yhteistyöstä hyötyvät molemmat osapuolet ja sen tuloksena syntyy selkeitä kehitys vaikutuksia.

Onnistumiseksi voidaan kutsua myös tamperelaisen Solar Fire Concentrationin ja World Visionin yhteistyötä. Solar Fire Concentrationin kehittämä Lytefire-aurinkoenergiakeskitin ohjaa peilien avulla auringonvalon yhteen pisteeseen ja lämmittää uunin esimerkiksi leivän leivontaa varten. Keskitin on edullinen ja ympäristöä säästävä energiaratkaisu. Solar Fire Concentration löysi sopivan pilottihankkeen Keniasta World Vision Suomen avustuksella.

Rahoitusta ja neuvontaa Team Finland -verkostosta:

Tukea kestävän liike- toiminnan eri vaiheisiin kehittyvissä maissa

Ulkoministeriö ja Team Finland (TF) -verkosto tarjoavat yrityksille apua kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Erilaisista julkisista toimijoista koostuva Team Finland -verkosto tekee viennin edistämistä. Vuonna 2019 päättynyt ulkoministeriön BEAM-ohjelma rahoitti viiden vuoden aikana yli 150 hanketta, joiden volyymi oli noin 60 miljoonaa euroa. Sen tavoitteena oli saattaa yhteen suomalaisia ja kehitysmaiden toimijoita synnyttämään uutta innovatiivista liike-toimintaa ja kehitysvaikutuksia kohdemaihin. BEAM korvattiin sen päättymisen jälkeen Business Finlandin ja ulkoministeriön yhteisellä Developing Markets Platform (DevPlat) alustalla, joka kokoaa yhteen palvelut kehittyvistä markkinoista kiinnostuneille yrityksille ja niiden kumppaneille. DevPlat tarjoaa rahoitusta, tietoa ja kontakteja kehittyville markkinoille tähtääville yrityksille.

Joka kymmenes suomalainen PK-yritys haluaisi edistää kestävästä kehitystä, mutta ei tiedä miten pääsisi työssä alkuun.

Team Finland -verkosto on muutoksen edessä tulevalla hallituskaudella, kun sen toimintaa ja johtamista uudistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Hallituksen pyrkimyksenä on vahvistaa ulkoministeriön ohjaavaa roolia. Lisäksi selvitetään Business Finlandin ulkomaantoimintojen siirtämistä osaksi Suomen edustustoverkkoa. Hallitusohjelman tavoitteena on yhteenmukaistaa Business Finlandin ja ulkoministeriön ohjausta, jotta saadaan synergiaetuja ja lisätään viennin tehokkuutta. Tavoite on kehittää toimintaa kohti niin kutsuttua Tanskan mallia, jossa viennin edistämisen eri toimijat toimivat keskitetympinä yhdessä.

Monilla yrityksillä on vahva kiinnostus edistää kestävän kehityksen tavoitteita. Joka kymmenes suomalainen PK-yritys haluaisi edistää kestävästä kehityksestä, mutta ei tiedä miten pääsisi työssä alkuun. Tieto selviää vuoden 2023 Kauppakamarien PK-hallitusbarometristä, joka luottaa yritysjohtajien näkemyksiä hallitustyöskentelystä. Tukea yrityksille on viime vuosina tarjonnut Team Finlandin lisäksi esimerkiksi UN Global Compact Suomen PK-yritysten vastuullisuusryhmä. Se tarjoaa pienille ja keskisuurille yrityksille paikan oppimiselle ja keskustelulle strategisesta vastuullisuusjohtamisesta. Ryhmä aloitti säännölliset tapaamiset 17 yrityksen voimin syksyllä 2023.

Ilmastotoimet ovat pieni, mutta näkyvä osa yritysten kestävän kehityksen työtä. Eettiset toimintatavat, kuten reilun kaupan käytännöt, kestävien hankintaketjujen suosiminen ja resurssien tehokas käyttö sekä kierrätys ovat vain muutamia muita tapoja, joilla yritykset voivat osallistua Agenda2030 -tavoitteiden saavuttamiseen.

Elinkeinoelämän keskusliiton vihreän kasvun johtajan **Ulla Heinosen** mukaan suomalaisilla yrityksillä on valtavasti potentiaalia kasvattaa oman kädenjälkensä kokoa. Tämä auttaisi luomaan ratkaisuja Agenda2030-tavoitteisiin.

“Suomalaisille yrityksille selkeimmät paikat kasvattaa kädenjälkeä ja osallistua kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät muun muassa ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteisiin, kiertotalouteen, energia- ja materiaalitehokkuuteen sekä datapohjaisiin ratkaisuihin”, Heinonen pohtii.

Nettonollatavoitteessa suomalaiset yritykset jäävät kaikkien muiden Pohjoismaiden taakse.

Yritysten kasvavasta kiinnostuksesta kestävän kehityksen edistämiseen kertoo tieteeseen perustuviin ilmastotavoitteisiin (SBTi) sitoutuneiden suomalaisten yritysten määrä. Se on kasvanut viime vuosina. SBTi-aloitteeseen on helmikuuhun 2023 mennessä sitoutunut 79 suomalaista yritystä, joista 39 yrityksellä on validoidut tavoitteet. Sitoutumisia on laajasti eri toimialoilta ja eri kokoisilta yrityksiltä. Mukana on myös neljätoista kokonaan tai osittain valtio-omista yritystä. OECD-maiden yritysten sitoumusten lukumäärää vertaillessa Suomi sijoittuu keskivaiheille. Suomi nousee kärkiviisikkoon Tanskan, Ruotsin, Luxembourgin ja Islannin taakse, kun yritysten lukumäärä suhteutetaan kunkin OECD-maan bruttokansantuotteeseen. Tiedot ilmenevät toukokuussa 2023 julkaistusta UN Global Compact Suomen raportista.

Suurin osa sitoumuksen tehneistä yrityksistä on asettanut tavoitteen, joka on linjassa Pariisin ilmastopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa. Sen sijaan nettonollatavoitteessa suomalaiset yritykset jäävät kaikkien muiden Pohjoismaiden taakse. Nettonollatavoitteet tarkoittavat päästöjen vähentämistä vähintään 90 prosentilla vuoteen 2050 mennessä ja jäljelle jäävien päästöjen neutralisointia.

Työ aidosti kestävän toiminnan eteen on kuitenkin vielä kesken, sillä SBTi-aloitteeseen sitoutuneiden yritystenkin toteutuneet päästövähennykset jäävät yhä alle kansainvälisen vertailutason. Aloitteeseen sitoutuneet suomalaisyritykset ovat vähentäneet päästöjään noin kolme prosenttia vuosien 2019–2021 aikana. Se ei riitä SBTi-aloitteen vaatimalle tasolle. Sitoutuminen SBTi-aloitteeseen on yritykselle aina merkittävä askel kohti kestävämpää liiketoimintaa. Globaalisti vertaillen SBTi-aloitteeseen sitoutuneet yritykset ovat vähentäneet päästöjään nopeammin kuin muut yritykset.

Sitoutuminen SBTi-aloitteeseen on yritykselle aina merkittävä askel kohti kestävämpää liiketoimintaa.

Kauppaa, tulosta ja kehitysvaikutuksia

“Suomalaisilla yrityksillä on korkeaa osaamista sellaisilla aloilla, joilla voitaisiin tuloksen lisäksi saada globaalisti paljon hyvää aikaiseksi”, toteaa Sami Lundgren. On Suomen etu katsoa uusin silmin kehittyviä maita. Venäjän hyökkäys Ukrainaan heijastusvaikutuksineen heikentää Suomen keskeisimpien vientimarkkinoiden taloutta. Sen sijaan Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa sekä Saharan eteläpuolisessa Afrikassa keskimääräinen talouskasvuennuste on vuonna 2023 yli 4,7 prosenttia. Vertailun vuoksi Euroopan vastaava luku on 0,3 prosenttia (IMF).

Ratkaisut, joilla voidaan edistää kehittyvien maiden ihmisten perustarpeiden täyttymistä, ovat aidosti kestäviä. Esimerkiksi uudet energiantuotannon ratkaisut sekä edullisesti tuotetut asunnot tarjoavat suomalaiselle osaamiselle runsaasti mahdollisuuksia kestävään vientiin. Kierto- ja jakamistaloudessa on suomalaisille yrityksille suuria mahdollisuuksia. Nämä voivat liittyä esimerkiksi metallien ja elektroniikkajätteen kierrätysjärjestelmien kehittämiseen, tekstiilikuitujen uusio-käyttöön ja korvaamisen edistämiseen sekä teollisuuden sivuvirtojen systemaattiseen hyödyntämiseen. Esimerkkejä suomalaisyritysten onnistumisista on jo nyt ympäri maailmaa.

On Suomen etu katsoa uusin silmin kehittyviä maita.

Vaisala on tehnyt yhden historiansa suurimmista kaupoista Vietnamiin vuosina 2017–2020. Yhtiön toimittamat säätutkat, salaman paikannusjärjestelmät ja sääennusteiden tuotantojärjestelmät auttavat ennakoimaan sään ääri-ilmiöitä maassa, joka on yksi ilmastonmuutoksen suurimmista kärsijöistä. Tämä 20 miljoonan euron kauppa on suoraa seurausta Suomen ja Vietnamin välisestä kehitysyhteistyöstä ja osin rahoitettu ulkoministeriön PIF-investointituella. Käytännössä investointituki tarkoittaa sitä, että asiakkaan hankinnan rahoittamiseksi ottaman kaupallisen lainan korot ja osa muista kuluista maksetaan kehitysyhteistyövaroista.

Betonissa käytettävän sementin valmistus on yksi suurimmista hiilidioksidipäästöjen lähteistä maailmassa. Materiaaliteknologian Googleksi itseään kutsuva Betolar korvaa betonin valmistuksessa sementin sideaineilla, jotka tehdään teräs-, kaivos-, metsä- ja energiateollisuuden sivuvirroista. Näin betonin raaka-aineiden hiilijalanjälki pienenee jopa 80 prosenttia. Yhtiö on luonut kumppanuuksia Kaakkois-Aasiassa Business Finlandin ja ulkoministeriön rahoittamassa Developing Markets Platform -hankkeessa vuodesta 2020 lähtien.

Yritysten tuottama hiilikädenjälki on siis nyt suurempi kuin Suomen hiilijalanjälki.

Block Solutions rakentaa edullisia, ympäristöystävällisiä ja helposti rakennettavia koteja ja kouluja ympäri kehittyvää maailmaa. Yhtiön kehittämät talot kootaan kuten Ikean huonekalut ilman erityisiä työkaluja suuria Lego-palikoita muistuttavista muovisista blocks-palikois-

ta. Ja aivan kuten legot, Block solutionin talot ovat muunneltavissa tarpeiden mukaan: esimerkiksi lapsiluvun kasvaessa perhe voi rakentaa itselleen lisää huoneita palikoita lisäämällä. Jälleenrakentaminen esimerkiksi luonnonkatastrofin jälkeen on nopeaa ja edullista. Ympäristön kannalta paremman lopputuloksen takaa se, että tavanomaisen muovin sijasta palikat valmistetaan kierrätysmuovista tai biokuidusta. Yritys on saanut Business Finlandin tukea vuonna 2022. Rahoitus nytkäytti yrityksen tehdasinvestointeja eteenpäin.

EK:n teettämän selvityksen mukaan suomalaisyritysten puhtaiden ratkaisujen viennin tuottamat päästövähennykset ovat jo nyt 63 miljoonaa CO₂-ekvivalenttitonnia. Suomen päästöt ovat 49 miljoonaa CO₂-ekvivalenttitonnia. Yritysten tuottama hiilikädenjälki on siis nyt suurempi kuin Suomen hiilijalanjälki. Todellinen kädenjälkivaikutus on oletettavasti tätäkin suurempi, sillä luku sisältää vain Suomen vientitilastoihin kirjautuvan viennin ilmastovaikutukset. Kädenjälki voitaisiin EK:n mukaan tuplata vuosikymmenen loppuun mennessä. Agenda 2030 tarjoaa tähän työkaluja. Samalla se tarjoaa suomalaisille yrityksille ja elinkeinoelämälle mahdollisuuksia luoda työtä ja toimeentuloa Suomeen ja maailmalle.

Lähteet

Kirjoituksen taustalla käytettyjä lähteitä:

Agarwal, N., Gneiting, U. and Mhlanga, R. (2017). Raising the Bar: Rethinking the role of business in the Sustainable Development Goals. Oxfam discussion papers., February 2017.

Ali, W., Frynas, J.G. and Mahmood, Z. (2017). Determinants of Corporate Social Responsibility (CSR) Disclosure in Developed and Developing Countries: A Literature Review. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 24(2).

Global Partnership (2023). Commitment to Development Index 2023: Development Under Attack. Verkkosivu. Viitattu 14.12.2023.

<https://www.effectivecooperation.org/commitmenttodevelopmentindex2023>

Kansainvälinen työjärjestö (ILO) (2021). ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. 7th edition. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_767028.pdf

Keskuskauppakamari (2023). PK-barometri 2023. Verkkojulkaisu. Viitattu 14.12.2023. https://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2023/08/PK-barometri_2023.pdf

PWC (2017). Six sectors to watch in growth markets. Verkkosivu. Viitattu: 20.12.2023. <https://blog.pwc.lu/growth-markets/>

Rosati, F. and Faria, L.G.D. (2019). Business contribution to the Sustainable Development Agenda: Organizational factors related to early adoption of SDG reporting. Corporate social responsibility and environmental management, 26(3).

Yhdistyneet Kansakunnat (2021). The Sustainable Development Goals Report 2021. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2021/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2021.pdf>

Yhdistyneet Kansakunnat (2023). People in Need of Humanitarian Assistance at Record Levels, Secretary-General Tells Economic and Social Council, Urging More Aid Funding, Efforts to Resolve Conflict. Verkkosivu. Viitattu 14.12.2023. <https://press.un.org/en/2023/sgsm21852.doc.htm>

Haastatellut asiantuntijat:

Ulla Heinonen,
Elinkeinoelämän keskusliitto

Sami Lundgren, UPM,
Global Compact Suomen puheenjohtaja

Mika Väitalo,
Fingo

Kent Wilska,
ulkoministeriö